Nr 1, aug. 1920

Vill syndikalismen fritt arbete eller tvångsarbete?

AV *CHRISTIAN CORNÉLISSEN*, PARIS.

***

Tredje internationalens *Bulletin du Bureau International* publicerar sedan några månader tillbaka intressanta dokument beträffande den ryska revolutionen och den marxistiska "kommunismen". Sista numret (Petrograd, 20 februari 1920) ägnas organiseringen av den socialistiska verksamheten och innehåller en exposé över de bolsjevistiska synpunkterna angående "den tvungna arbetstjänsten", en exposé som klart ådagalägger skillnaden i synpunkter mellan de ryska "kommunisterna" (marxisterna) och de västerländska kommunisterna (frihetliga kommunisterna) beträffande organiseringen av arbetet i det framtida samhället.

Som bekant har det ryska kommunistiska partiets centralkommitté, enligt en rapport från L. Trotsky, formulerat de allmänna principerna för "mobiliseringen av proletariatet", det "obligatoriska arbetet", "militariseringen av den nationella ekonomien" och "de militära enheternas brukande för ekonomiska uppgifter".

Om det i denna exposé gällt förbigående åtgärder, som påtvingats den ryska arbetarbefolkningen av krigets hårda nödvändighet, så skulle det vara onödigt att här diskutera dem.

Men dessa principer få en verklig betydelse, när man vet, att det ryska kommunistiska partiets centralkommitté betrakta dem som ett uttryck för *själva socialismens väsen*.

"Den socialistiska regimen, säger centralkommittén, förkastar kategoriskt principen om "arbetets frihet", karaktäristisk för den liberala ka-

pitalistiska regimen, — en princip som i det borgerliga samhället representerar friheten för en del att exploatera de andra, och friheten för dessa andra att bli exploaterade".

Låt oss för ögonblicket lämna åt sidan, vad "arbetets frihet" innebär i det nuvarande borgerliga samhället, men låt oss konstatera, att det är att misskänna *socialismens* djupare innebörd, — det vill säga *arbetarsocialismen*, socialismen sådan den förstås i Vest- och Mellaneuropa, — när man vill påstå, att socialismen . kategoriskt förkastar principen om "arbetets frihet".

Tvärtom: antingen måste "arbetets frihet" erkännas av socialismen som en grundläggande princip och som själva basen för dess konstitution, eller också har "socialismen" icke ringaste utsikt att lyckas i de modärna länderna med en framskriden civilisation.

Den modärna socialismen — vi tala icke om den ryska bolsjevismen — är en *folklig* rörelse, skapad, icke av en intellektuell elit, men av arbetarmassorna själva efter den kända principen: "arbetarnas frigörelse måste vara arbetarnas eget verk".

De sista orden härstamma från Karl Marx som vi känna tillräckligt noga, både hans arbete och hans liv, för att kunna påstå, att han skulle vara den förste att fördöma den nuvarande bolsjevismen, och för att säga, att "proletariatets revolutionära diktatur", som man i Ryssland nu söker täcka med Marx' namn, är något helt annat än en diktatur av *proletariatet själv*.

Den nuvarande bolsjevismen förkastar mera kategoriskt de stora franska och engelska socialisternas teorier, Godwins, Owens, Fouriers och Proudhons, än marxismens. Men allra mest framträdande är dess motsättning till den modärna syndikalismens uppfattning.

Alla socialist-kommunistiska teorier ha hitintills förblivit rena *teorier*. Bolsjevismen och syndikalismen däremot äro former för *förverkligande*, för en *verklig social rekonstruktion*. Men syndikalismen bygger på massornas *direkta aktion*, på *folkviljans suveränitet*. Och denna anda är oförenlig med varje tanke på *militarisering*.

Den modärna syndikalismen fordrar rörelsefrihet för arbetaren i sin fackförening och denna fackförenings autonomi i alla inre angelägenheter; sammaledes det nationella fackförbundets autonomi i det internationella fackförbundet för branchen.

Enligt syndikalismens principer tillkommer icke de avgörande besluten om arbetets organisering någon som hälst kår av *funktionärer*, men massornas kollektiva vilja tagande sig uttryck som regel och i lugna tider i *kongressbeslut* och *referendum*, eller i undantagsfall genom spontana manifestationer, offentliga möten.

Överförandet av arbetarrörelsens ledning i händerna på regeringen, som för närvarande är förhållandet i Ryssland beträffande arbetarnas

fackliga organisationer och kooperativa företag, är otillåtligt ur syndikalistisk synpunkt.

Man måste bestrida bolsjevismen all karaktär av *arbetarsocialism*. Bolsjevismen kan på sin höjd jämföras med den patriarkaliska socialismen som under 13- och 1400-seklet rådde i Paraguay under jesuiternas regim. Om man föredrar en jämförelse med modärna institutioner, så är bolsjevismen statssocialism eller statskapitalism, vilket man vill. Vad däras adepter, nymarxisterna, vilja, det är i själva verket att förvandla industrierna till *offentliga inrättningar* med bolsjeviker i spetsen.

I de "allmänna principer" för "proletariatets mobilisering", som publicerats i ovannämnda bulletin från tredje internationalen, ger man följande motiv för rättfärdigandet av regimen med det tvungna arbetet:

"Då grundproblemet för den sociala organisationen innebär en kamp mot fysiska förhållanden, som äro fientliga mot människan, fordrar socialismen, att alla samhällets medlemmar skola vara förpliktade att deltaga i den materiella produktionen; dess uppgift är att på detta område tillämpa den rationellaste, den längst gående och framförallt den mest tilldragande arbetsformen: det offentliga arbetets form. Således bör principen om det allmänna obligatoriska arbetet, stadfäst av ryska socialistiska federativa sovjetrepublikens grundlagar, nu tillämpas på ett allmänt och praktiskt sätt".

Det är tydligt, att man kan fordra en förpliktelse av alla samhällets medlemmar att utöva ett eller annat produktivt arbete (vi tala icke uteslutande om den materiella produktionen) utan att arbetets organisering försiggår uppifrån och ned, som i Ryssland, enligt principen: "allmän mobilisering" av befolkningen och "militarisering" av arbetet.

I det stora hela kan man konstatera, att den bolsjevikiska regeringen i Ryssland utgått från absolut sunda principer, men att denna rörelse degenererat under händelsernas tyngd.

Den har framförallt degenererat under inflytandet å ena sidan av bristen på upplysning och allmän civilisation hos de folkliga massorna, å andra sidan av däras sorglöshet och ringa lämplighet för det regelbundna och intensiva modärna arbetet.

Så mycket mera olycksdigert skulle det vara att nu vilja tillämpa den bolsjevistiska regimen och isynnerhet dess principer om industriernas militarisering i Vesteuropas länder, som haft en arbetarrörelse, politisk och ekonomisk, i mer än ett kvarts sekel.

I alla våra moderna länder skulle arbetarna vara de första att revoltera mot varje försök i denna riktning.

Våra dagars lönearbetare fordra icke bara bröd men också frihet!

DET UNGERSKA HELVETET.

AV EN LANDSFLYKTIG UNGRARE.

***

Wien i juli 1920.

"Inför ögonen av den arresterade fru Hamburger[1]) blev den olycklige Bela Neumann fullkomligt avklädd och piskad. Därefter ryckte officerarna hans tänder ur munnen på honom med en tång, en efter en. När detta var gjort skar man ut könsorganet på offret med en fickkniv. Härefter störtade han medvetslös till jorden. Officerarna trampade med sina stövlar på den på marken liggande tills den marterade åter gav livstecken från sig. Så snart han återkom till medvetande från sin vanmakt, tvang man honom att slicka i sig sitt eget blod från marken. Fem dagar senare drog man ett lik upp ur Donau. Man har konstaterat, att denna man ännu var levande när han blev kastad i vattnet. Det var Bela Neumanns lik".

Detta är en bråkdel av den rapport, som överste Wedgwood framlagt i parlamentet från det engelska arbetarpartiets undersökningskommitté efter dess hemkomst från Ungern för några veckor tillbaka. Engelsmännen förklarade privat i Wien, att de voro psykiskt urståndsatta att avskriva eller bara återgiva *alla* bevis från sin undersökning. Isynnerhet hade däras egen förskräckelse förhindrat dem att återgiva kvinnornas obeskrivliga lidanden.

*

I dag är det ett år sedan den ungerska sovjetregeringens gesant i Wien, Wilhelm Böhm (socialstreberns typ) och den ställföreträdande folkkommissarien för utrikes angelägenheter, d:r Peter Agoston, tillvägabringade en kompromiss med ententens diplomatiska agenter. Den redan sönderdelade sovjetmakten övergav regeringen till ett kabinett av moderata socialdemokrater. Överste Cunningham och överstelöjtnant Romanelli (engelska och italienska kommissionschefer) garanterade därför i sina regeringars namn, att kapitulanternas personer skulle bli beskyddade och ingen vit terror skulle få införas.

Orgovany är en skog till vilken löjtnant Hejyas och hans brachialtrupper ifrån fängelset i staden Kecskemet släpade 800 kommunister, socialister och »misstänkta». I skogen höggos alla 300 sönder och samman med yxhugg. Liken blevo därefter upphängda. Det sittande liket: Banktjänstemannen Ernö Deutsch. Bakom: banktjänstemannen Fekete och läraren Imre Hagedus samt oigenkännbara rester.

48 timmar senare drev en officerstrupp de moderata socialdemokraterna bort. Den ene kompromissmakaren, Wilhelm Böhm, lever i landsflykt, den andre, d:r Peter Agostan, står i dessa dagar inför domstolen i Budapest och väntar sin galge.

Den vita nationella armén har icke tidigare kämpat mot beväpnade arbetare eller några som hälst andra motståndare. Dess skapare, viceamiral Horthy, är en hemmabakad hjälte.[2]) Hans soldater äro officerare, aktiva underofficerare, gendarmer, alla slags folk som redan under kriget förstått att beskydda fäderneslandet långt borta från fronten. Och när vi tala om officerare, så må man icke föreställa sig män, som de europeiska arméernas gentlemän. De äro smutsiga tillfällighetshjältar med en lågtstående typs instinkter, som ha mod att utföra allt som är utan fara. De erinra ofta om mandschuriska stepprövare.

Den vita terrorn i Ungern består för övrigt av tvenne delar. Den ena är legal. Partier och grupper av den åter till makten komna herrskarklassen. Dessa föra en långsam men permanent terror: parlament, lagar, polis, tukthus, galgar.

Den legala terrorn behövde en exekutivmakt. Den bildades av Ligan för det uppvaknande Ungern och från officerskompanier benämnda: Brachialformationer. Exekutivmakten växte till terror utöver regeringsterrorn. Den bildade den andra terrorn. Denna nöjer sig icke med att slå ihjäl eller tortera kommunister, arbetare och judar. Den har aptit. Den gör ingen åtskillnad. Finns det ännu kommunister — gott! Om icke, så utnämner den efteråt de, som den rövar eller slår ihjäl, till kommunister.

Herrar som Bibó Hejyas, Pronay, Osztenburg (ledare för officerstrupperna) behärska och leda terrorn. De kommendera nationalförsamlingen, prygla polisen, våldföra sig på mäktiga personer ur den egna reaktionen; de hålla till och med nationalhjälten Horthy under sträng uppsikt.

Denna terror och dess folk hör icke längre till politiken. Den är ingenting annat än en existens- och förvärvsfråga. Förskräckta se junkrarna, den förskräckta maktlösa regeringen, att ur *däras* vita terror en förgrenad camorra av ett par tusen personer skapat ett mördandets och plundrandets territorium mitt i Europa.

Sedan ett år tillbaka utspelar en enda hexsabbat sina ohyggliga scener i Ungern. Det är bokstavligt sant: Torquemadas inkvisition är överträffad! Öron och ögon vilja icke tro, och det är omöjligt att berätta, vad som försiggår.

En greve Apponyi — en europeiskt ryktbar feodalklerikal och nationalist — hotar terrorns osynliga ledning med ett manifäst till Europa. Och det låter fantastiskt: bakom denne greve står nu hela befolkningen, utan åtskillnad till klass, parti eller bildning. Så långt det gäller terrorn.

Och en junker — adlig, millionär, officer, katolik, antisemit och antisocialist — som flytt till Wien, sade mig resignerat: Min herre, för ett år tillbaka hade jag det bättre (under bolsjevikherradömet)...

*

Varje terror faller samman av sig själv. Dess liv är rasande, men kort. Redan gör sig en Nemesis lätt kännbar. Med boykotten från den internationella fackföreningsrörelsen närmar sig terrorn sitt slut. Varifrån kommer räddningen? Därifrån man allra minst väntar den. Från bönderna. Bönderna önskade revolution istället för krig och kontrarevolution istället för revolution. Bönderna dödade kriget, revolutionen, och nu börja de döda kontrarevolutionen. Av en och samma grund. De vita terroristerna tvinga bönderna in i sin armé, rekvirera däras bröd. Bönderna sätta präss på sitt parti, som hör till

parlamentets majoritet, och tvingar det till handling.

Och till sist. Hur många människor terrorn hittills har dödat? Den "legala" femtio eller sextio,[3]) men den riktiga, den äkta terrorn, många, många tusen. Den drog in i varje by och varje stad och släpade överallt bort ett antal människor. Och i Ungern finns det omkring 2—3,000 byar och allenast Budapest har en och halv million innevånare. Ut från detta får man själv göra sig en ungefärlig föreställning.

[1])Fru Hamburger var icke socialist. Hennes man ledde en konsumtionsförening under sovjetherraväldet. Själv var han fullkomligt opolitisk. Hans broder var socialist.

[2])Sommaren 1917 lyckades Horthy att med blodigt bruk av övermakten slå ned matrosernas revolt i Cattaro. Historien framhåller denna handling som hans förnämsta soldatgärning.

[3])De förtvivlade regeringskommunikéerna brösta sig med, att domstolarna *endast* avkunnat 50—60 dödsdomar, men den stora massan verkställes utan domstolsutslag.

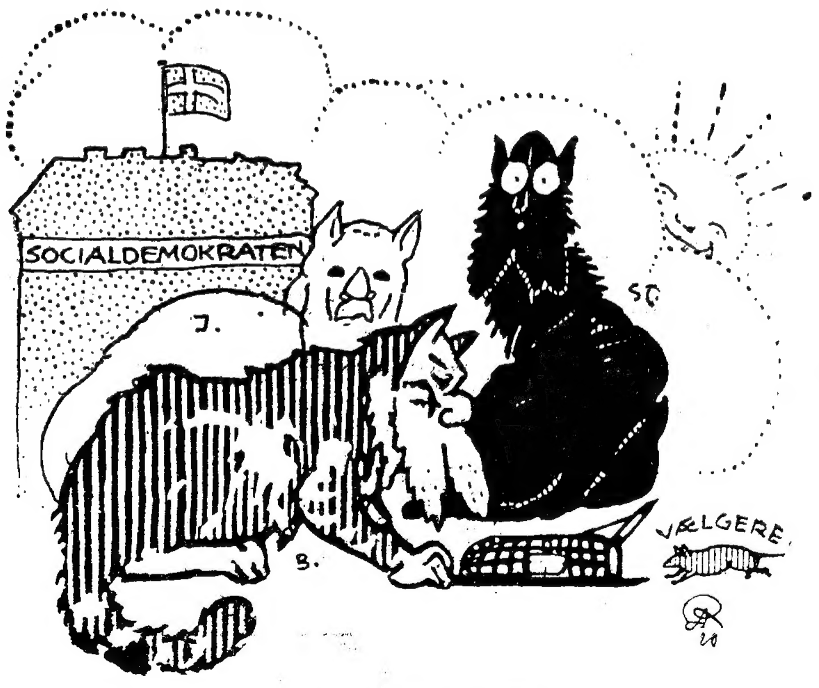

Skall han gå i fällan?

En dansk karrikatyr över valsituationen. De socialdemokratiska ledarna (Borbjerg. Stauning, Jensen) sitta med spänd förväntan och undra på resultatet. Det underliga är att teckningen publicerats i den bolsjevikiska tidningen Arbejdet, organ för ett parti, som likaledes satt ut fällor för fångandet av väljare. Vilket dock icke hindrar att teckningen är dråpligt träffande. I dessa dagar sitta herrar Branting och Höglund och stirra på samma sätt på sina fällor.

Socialisering och industriell demokrati.

Av *ALBERT JENSEN.*

***

I.

Man kan icke precis påstå, att den socialdemokratiska regeringen i Sverge haft synnerlig brådska med att gripa sig an med de problem, som ute i stora världen äro dagens brännande spörsmål: socialisering och industriell demokrati. I England framsatte gruvarbetarna krav på gruvornas nationalisering, liksom shop steward rörelsen drev fram kravet på industriell demokrati med sådan kraft, att regeringen såg sig nödsakad att tillsätta en utredningskommitté, och spörsmålen blevo så aktuella, att det offentliga meningsutbytet framskapade en hel del projekt och förslag. I Ryssland bar revolutionen helt naturligt fram problemen om socialisering och industriell demokrati, och samma var förhållandet i Tyskland och Ungarn. I Frankrike, Italien och Spanien har den allmänna oron bland arbetarna tvingat samhället att diskutera problemen, och Millerand har framlagt förslag till viss samhällelig ordning med landets järnvägsnät, det senare under trycket av generalsträjken vid järnvägarna. Från Europa har gnistan sprungit över till Amerika, där järnvägsmännen sätt krav på viss form av socialisering och industriell demokrati. I Norge tillsatte den borgerliga regeringen redan i fjor en utredningskommitté, som avgav ett ganska omfattande och relativt radikalt förslag. Sist på sladden kommer den socialdemokratiska regeringen i Sverge.

Det har sitt intresse att iakttaga, att politikernas sysslande med dessa problem blivit aktuellt i samma mån, arbetarna utanför parlamentet börjat röra på sig. Vad var det väl som gjorde att Norge kom före Sverge? Just det förhållande, att man i Norge fruktade för revolutionära resningar. Man var rädd, att arbetarna skulle börja själva ta sig rätt, och så skyndade man sig att tillsätta utredningskommittén om införandet av industriell demokrati. I Sverge har man egentligen aldrig haft orsak att hysa sådan fruktan, och därför har man lugnt kunnat vänta till sist. Detta demonstrerar åter en ofrånkomlig sanning: det politiska livet är endast en reflex av det värkliga livet utanför parlamentet. Och därav följer åter: arbetarna måste förlägga sin kamp utanför parlamentet, om de önska att parlamentet skall uträtta något.

*

Tisdagen den 22 juni var den »stora märkesdagen» då regeringen tillsatte kommittéer för utredning av frågorna om socialisering och industriell demokrati. Till statsrådsprotokollet anförde Branting en längre motivering. Han betonade, att företagen inom näringslivet måste tjäna samhället och icke det enskilda profitintresset. Den fria konkurrensen, som förr betraktades som det ekonomiska livet nödvändiga grundlag, hade slagit om till ett osunt slöseri med onödigt arbete och till ett fördyrande monopolväsen, som var fi-

entligt mot de allmänna intressena. Därför hade det uppstått en strävan efter att kringskära de enskilda ägarnas fria förfoganderätt till naturtillgångar och produktionsmedel för att mera direkt ställa dessa nationens rikedomar i det helas tjänst. Samhällsintresset måste vara suveränt över det enskilda intresset. Detta måste vara utgångspunkten för socialiseringen.

Men vad skall nu denna socialisering innebära?

Att statschefen huvudsakligen tänker på förstatligande och kommunalisering framgår tydligt av anförandet. Han talar om, hur erfarenheten från den statliga o. kommunala värksamheten visat, att ekonomisk företagsamhet i långt högre grad än hittills bör utövas genom organ för det allmänna. Och han nämner som exempel statens järnvägar, post, telegraf, telefon, statens skogsbruk, statens kraftanläggningar, kommunernas gasvärk, elektricitetsvärk, spårvägar m. m. Här finns egentligen ingenting, som tyder på, att statschefen fått blicken öppen för de nya strömningar, som röra sig i tiden och som kom exempelvis herr Arthur Engberg att vid sista socialdemokratiska partikongressen uttala sin glädje över, att socialdemokraterna lärt sig inse, att socialistisk produktionsordning icke var statsdrift och profeterade om en ny era för de fackliga organisationerna, som uppbyggarna av den nya produktionsordningen. Är det månne denna något kätterska bekännelse som gjort Engberg till en persona ingrata för utredningen av båda socialiseringen och den industriella demokratien och nödvändiggjort hans instoppande i en annan kommitté för utredning av kontroll över trustväsendet?

Visserligen — herr Branting talar om samhällets affärsvärksamhet hittills varit lagt i händerna på ämbetsmässigt organiserad förvaltning (en snyggare omskrivning för byråkati), och att även andra former i framtiden kunna komma till användning. Vilka andra former? Jo, som exempel anföres tobaksmonopolet, en industri där plundringen av arbetskraften blivit en samhällsinstitution, och där statens plundring av konsumenterna genom oblyga varupriser blivit legal skattepolitik. Dessa framtidsmöjligheter exemplifieras vidare genom spritttrusten, där staten gjort sig moraliskt implicerad i ocker på människornas svagheter, samt genom statens kapitalistiska hälftenbruk i Grängesbergsbolaget. Men just dessa exempel visar, vilken fara det ligger i statens intressegemenskap i kapitalistisk utprässning av konsumenter och producenter. Månhända skall exemplen också mera tjäna till att lugna profitörerna än att glädja arbetarna?

Till yttermera visso talar herr Branting till sist om nödvändigheten av utredning om regler för ersättning och inlösning och särskilda anordningar för financiering »vid övergång till statlig eller kommunal drift». Statschefen är så uteslutande politiker, att han har mycket svårt för att tänka sig andra än politiska organ som förvaltare av den samhälleliga produktionen. Det finns icke ett enda ord i anförandet om socialiseringen, som antyder, att arbetarnas fackliga organisationer kunde ha någon historisk uppgift på detta område.

*

I det hela taget skönjer man en viss villervalla i den socialdemokratiska uppfattningen om statens uppgift som producent, detta till och med inom regeringen. P. Alb. Hansson har exempelvis i ett tal i Ställdalen fällt yttrande, som ganska väsentligt skiljer sig från statschefens. Han erinrar om Engels, som ville flytta staten till ett historiskt museum, och förkunnar, att »den politiska maktstaten kommer att förvandlas till en ekonomisk statsförvaltning, ett inbegrepp av de organ vilka avse att utveckla den största möjliga produktivitet och befordra en rättvis fördelning av rikedomarna», att »statsdriften i dess populära borgerliga mening bortfaller och i stället träder de socialiserade produktionsgrenarnas självförvaltning, under representation för olika intressen».

Tendensen är här onekligen en annan, men full klarhet är det icke. Vilken princip är det som skall göras gällande? Är det självförvaltningens princip, eller är det den ekonomiska statsförvaltningens? Hansson talar om dem båda som arvtagare efter kapitalismen. Men industriens självförvaltning kan icke gärna vara något annat än ett realiserande av syndikalisternas och de engelska gillessocialisternas krav på producenternas egen förvaltning av produktionen. Men detta utesluter statsförvaltning. Må man välja endera. Bådadera kunna icke göras till härskande princip, ty de utesluta varandra ömsesidigt.

Herr Nils Karleby, som är sekreterare i socialiseringskommittén, förkunnar återigen, att »socialiseringen blott är ett mera målmedvetet inskridande på en väg, som utvecklingen redan av sig själv slagit in på». Och han upprepar Brantings exempel på statsdrift och kommunaldrift och lägger därtill blott exemplet om den kooperativa rörelsen som distributör. Det gäller blott att »komplettera» denna utveckling och »föra den vidare till nya områden». Om vi icke missminna oss var det herr Karleby, som på sista partikongressen talade om en »fri organisation av produktionen» om än under statlig kontroll.

Vad vill man då egentligen? Statsförvaltning eller självförvaltning?

Herr Gustav Möller talar återigen om möjligheten av att göra företagen »så att säga autonoma, självstyrande, med en självförvaltning...» Vad vill detta »så att säga» betyda?

*

Egentligen ha vi under detta resonnemang kommit in på frågan om den industriella demokratien (förvaltningsformen), vilket i sin ordning visar hur intimt denna är sammanbunden med socialiseringen. Det betonas för övrigt också av socialdemokraterna själva.

Branting betonar i sitt anförande till statsrådsprotokollet, att det åt produktionens tekniska ledare och de i produktionen medvärkande måste lämnas ett tryggat inflytande på vederbörande företags förvaltning och allmänna utveckling, vilket också skulle främja en nu saknad solidaritet hos arbetarna med den produktion, deras arbete skapar, fästa arbetarna närmare till produktionen och sålunda i hela samhällets intresse skapa en ny sporre till densammas ökning.

Hur skulle denna industriella demokrati ta sig uttryck?

Den skulle träda i funktion vid uppgörandet av arbetsvillkoren, övervakande av gällande avtal och vid behandlingen av tvister om avtal. Övervakande av föreskrifterna för arbetarskydd samt undersökning av klagomål från arbetarnas sida etc.

Allt det där är emellertid saker, som redan är gammal praxis för organisationerna och för vilket det sannerligen icke behövs någon lagstiftning. Det tillägges därför också, att såsom en särskilt viktig uppgift torde framstå handläggningen av ärenden rörande arbetarnas avskedande (varför icke också antagande?) Men som det centrala i frågan betecknas dock spörsmålet om arbetarnas och tjänstemannapersonalens medinfly-

tande å vederbörande företags ekonomiska och tekniska förvaltning.

Herr Branting betonar, att det a endast blir ett fortsättande av den utvecklingslinje, som de fackliga organisationerna tillkämpat med rätten till inflytande på arbetsvillkoren, och han har en aning om, att en sådan reform icke kan bli genomförd utan starkt motstånd från arbetsköparnas sida. Men vad han icke synes ha det ringaste begrepp om, det är, att dylika reformer icke genomföres på lagstiftningsväg överhuvudtaget. Den hör till den slags förändringar, som icke låter diktera sig fram genom lagbestämmelser, varken här eller i Ryssland. Den hör till de förändringar, som organiskt måste växa sig fram underifrån, bäras fram av arbetarnas målmedvetna krav och ansträngningar. Och finns icke denna målmedvetenhet och vilja hos det breda lagret bland arbetarna, så kan icke tusende lagparagrafer framtrolla reformen. Den måste kämpas fram, liksom man kämpat sig till den medbestämmanderätt på arbetsvillkoren, som arbetarna redan har genom sina organisationer.

*

Det var visst Engberg, som vid sista partikongressen varnade för ett förhastat ingripande i denna delikata fråga genom lagstiftning. Han rådde till att låta den industriella demokratien arbeta sig fram genom den erfarenhet, arbetarna själv kunde inhämta genom praktisk erfarenhet och kamp, om jag mins rätt. Det var ett förnuftigt råd, men ett råd som tydligen icke passar politiker, som äro besatta av tron på lagstiftningens underbara sesammakt. Lagstiftning eller icke lagstiftning i detta avseende betyder föga. Den industriella demokratien kommer icke att få levande liv förr än arbetarna beslutat tillkämpa sig den. Och den kommer då precis att få den form, arbetarna finna lämplig utan ringaste hänsyn till, vad lagstiftarna behagat bestämma.

Grundfelet med tanken om genomförandet av industriell demokrati genom lagstiftning är, att man tror sig kunna skapa demokrati ovanifrån. Kom månne den politiska demokratien som en skänk från höjden? Den politiska demokratien blev först genomförd, när de rättslösa satte sina liv in på genomdrivandet av denna reform.

Den industriella demokratien kan icke skapas genom, att man överst i toppen börjar skapa industriråd, som sedan, enligt Möllers projekt, skulle sammanbindas till ett ekonomiskt parlament, som skulle dela makten med det politiska parlamentet. Denna tanke har även Branting varit inne på, och den är ingenting annat än ett av de engelska gillessocialisterna först utformat förslag, blott med den skilnaden, att dessa aldrig någonsin drömt om att börja bygga den industriella demokratiens hus från takåsen. De ha förstått, att först när man får arbetarna till att n e d i f r å n s j ä l v a bygga upp den industriella demokratiens grundval genom tillsättandet av fabriksråd, som man tillkämpar allt större och större kontroll över produktionen — först då kan denna tanke taga gestalt i det levande livet, och först då kan den få praktisk betydelse för arbetarna.

De socialdemokratiska reformatorerna erkänna numera i allmänhet nödvändigheten av att komma bort från den statliga byråkratien. Likväl tänka de själva byråkratiskt. Detta som en naturlig följd av deras — trots allt icke övervunna — statssocialistiska och centralistiska åskådning. Herr Möllers utläggning av den industriella demokratien börjar i toppen med tillsättande av industriråd, som sammanknytas till ett

ekonomiskt parlament. Dessa industriråd böra samla »en betydande makt över produktionen», säger han. De böra bli verktyg till en slags »tvångsförtrustning av den kapitalistiska industrien» som en slags övergångsform för dess socialisering. Denna tankegång är byråkratisk och och icke demokratisk. Maktkoncentrationen i toppen blir alltid en fara och en fiende till demokratien, till producentens inflytande nedifrån.

En värklig demokratisering kan icke börja med byråkratiska industriråd. Den kan endast genomföras. när det demokratiska systemet bygges upp från grunden, när man först börjar skapa fabriksråd eller produktionsråd på arbetsplatsen, och där tillkämpar sig inflytande på produktionen, på fabrikens eller företagets drift. Dessa fabriksråd måste så bilda cellerna i den nya produktionsorganismen och på basis av dessas erfarenhet måste sedan rådssystemet utvecklas. Fabriksråden sammanslutas till industriella distrikts- och landsråd med överblick och inflytande på landets produktion inom var sin bestämda industri. Detta är det enda organiska och demokratiska tillvägagångssättet. Men den utvecklingen kan icke skapas från riksdagen, den kan endast skapas från arbetsplatsen genom arbetarnas självverksamhet och strävan fram till självförvaltning av produktionen. Med arbetare menas här alla i industrien a r b e t a n d e, både hjärnans och händens arbetare. Sättet att skapa de nya organen med början från toppen är byråkratiskt och kommer blott att skapa en ny byråkrati och aldrig i evighet befria produktionen från byråkratiens fördärvliga inflytande.

Man plockar krigets frukter. (Avanti)

Om jag skulle hålla ett tal till människorna.

Av J. J. IPSEN, Köpenhamn.

***

Om jag skulle hålla ett tal till människorna, så skulle jag säga:

— Det blir eder sagt, att man söker efter en lösning på det sociala spörsmålet. Men det är icke sant; ty det sociala spörsmålet är för länge sedan löst, där finns icke mera att söka efter. Däremot är det dessvärre sant, att man icke vill bruka den funna lösningen, fast den är enkel och rättfram; den består nämligen i avskaffandet av det gamla produktionssättet, som är baserat på profit, och införandet av ett annat, som är baserat på behov, vilket mycket enkelt låter sig göra genom att ersätta det tvungna lönearbetet med fritt arbete. Därmed faller staten, kapitaliststaten, som bemäktigat sig allt till fördel för sin överklass; jorden och dess rikedomar blir åter gemensam egendom, och samhället är räddat.

Jag vet nog, att många skola le dumt och svara mig, att det långt ifrån är så enkelt, som jag gör det; avskaffa staten, avskaffa lönarbetet, det är ju herkulesuppgiften! Ja, för er som aldrig gittat sätta i gång edra tankar till någon ansträngning för att komma ut av den stora sovsäck som kallas det bestående. För er som tror, att det mänskliga arbetet är en svag stackare, som skall stöttas med lagstiftningens kryckor. För er som icke kan se, att halva mänskligheten spiller bort sitt liv med meningslösa och intresselösa ting, medan den andra halvdelen spiller sitt liv till ingenting, därför att arbetet gjorts till en förbannelse för alla. För er som är själsproletariatet och icke ens vet, att staten bara är några få hundra år gammal och historiskt har utlevat sin tid. Men icke för oss med tro på arbetet och på mänskligheten.

Vi synes er vara dårar, därför att ni själva äro så små, allt för små till tanken, att jorden är ingen-mansland, men att man gjorde den till enskild mans egendom, satte taggtrådsgärde omkring den icke bara i krigens men i fredens dagar, gjorde gränser också mellan människor, som kallade sig landsmän. Jag upprepar det: ni är själsproletariatet. Det är samtidigt ert fel och er ursäkt. Ni ser oförstående på den sociala frågans lösning, men ni kunna icke hjälpa det; ty staten har fördummat er genom att uppfostra er till statsborgare, där vi ville uppfostra er till världsmedborgare. En människa blir precis så stor eller så liten som hennes ideal.

Man kan förklara den mänskliga dumheten, och däri ligger hoppet om att vinna rättelse. Hos bourgeoisien förskriver den sig från en lättja, som nödvändigtvis måste uppstå hos dem som kunna säga: Staten, det är vi!

Så har vi underklassen, löneproletariatet, vars intelligens näppeligen är större än bourgeoisiens; härtill medvärka tvenne väsentliga orsaker. Den ene är arbetet, den andre organisationen.

Arbetet, som på ena sidan är baserat på penningvinst, på den andra sidan på penninglön, måste nödvändigtvis fördumma människorna. När man icke producerar säd, därför att man behöver föda, icke skor, därför att det eljes blir en del som måste gå barfota, när man överhuvudtaget aldrig producerar av hänsyn till behov men alltid av hänsyn till pengar, det vill säga makt över andra, då är man dum i sig själv, eller åtminstone fördummad. Den nuvarande produktionen är vanvett, icke ens »det glade vanvid», men ett melankoliskt vanvettigt slagsmål mellan alla om allt. Det är förödmjukande att arbeta för lön, och så länge arbetarne icke förstått detta, äro de djupt sjunkna. Det är förödmjukande att tvinga en människa till arbete med det maktmedel, som heter pengar, och så länge överklassen icke förstått detta, står den icke så högt, som den inbillar sig. Arbetstvånget har demoraliserat alla och försimplat själva det arbete, som skulle vara en fäst för människorna, men som blivit en förbannelse, så sant som det i detta samhälle är människors lumpna mål, att få andra till att arbeta för sig.

Men i rent otrolig grad ha partiorganisationerna fördummat lönarbetarna. Partiet tål icke opartiskhet. Nåja, det kan väl vara något i det, när det gäller att resa löneproletariatet mot det härskande själsproletariatet. Men olyckan är, att arbetarepartiet drivits till en karrikatyr, där man heller icke tål personlighet. Är det icke betecknande, att den danska socialdemokratien — jag talar hälst om det jag känner bäst — icke sedan 1870 frambringat en enda större personlighet, icke ett enda historiskt namn, och icke satt märke genom en enda lysande gärning. Den har gått i allians och i regering tillsamman med socialismens dödsfiender; den har gjort en generalsträjk på en ministerfråga; den utsänder just nu upprop till väljarna om att äntligen sätta kors på röstsedeln på det riktiga sättet, så man skulle kunna tro, att väljarna voro rena fä, och den dundrar över hela landet med vallögner, som absolut icke kunna vara beräknade på andra än organiserade idioter. Hur är detta möjligt? Jo, det kommer av, att man byggt socialdemokratien på partimedlemmar, som voro omdanade till soldater, och soldaten är karrikatyren av människan. Man har uniformerat arbetarnas tankegång, så att de endast tänker regimentsvis. Man har inexercerat dem så, att den ene mannen i ledet icke kan skiljas från den andre. Man har skapat en partityp, som dräpt all personlighet. Man har utslätat människan och satt en preussisk kejsarsocialist i stället. Här i Danmark ha vi sjunkit så djupt i uselhet, att bladet Socialdemokraten under kriget med stolt självkänsla skrev, att arbetarna visat sig vara de bästa — soldaterna. Ett tydligare erkännan-

de av egen fördummelse kan icke tänkas; men partiorganets hänförelse är förståelig, ty de bästa soldaterna bli de bästa väljarna, de bästa skattebetalarna, de bästa statsborgarna, och det lilla socialdemokratiska idealet är just statsborgaren, det kan icke skapa större människor. Socialdemokratien är den uslaste form för en förnyelse av samhället. Börja därför det nya med att säga: Vi äro icke socialdemokrater.

Vad skola vi då vara? Ja, det finns ett enda parti, som icke är något parti, men som tillåter er att både vara partivänner och er själv, vara er själv utan betingelser: det är a n a r k i s t e r n a. I gamla dagar kallade man dem socialister; och kalla dem vad ni vill, när ni bara icke kallar dem socialdemokrater. Om anarkismen härskar det emellertid en kolossal okunnighet, arbetarna ana ännu icke, att den egentligen icke är annat än den gamla socialismen, som socialdemokratien har förfalskat till tvångsorganisation och polisstat. Det nya, som med historisk nödvändighet måste komma nu, är som idé så gammalt, att det ännu den dag i dag finns millioner människor, som leva i anarkistiska samhällen. Bara ett exempel: så lever de enda lyckliga människorna i kungariket Danmark. Det är eskimåerna. En grönländares stolthet är att vara en duktig fångare, men han arbetar icke för lön, och han delar gladelig sitt byte med alla andra. Ja, skall man säga, men det är ociviliserade människor. — Nej, käre statsborgare, det är ni, som äro ociviliserade. Det är ni som producerar svagsint, ty ni ha gjort arbetet till ett krig; det är eskimåerna som producerar förnuftigt, ty de ha gjort arbetet till en glädje.

Det behövs icke många ord om, vad anarkismen är. Den är det nya samhället, och det kan sägas med fyra ord: icke det gamla samhället. Dess idé är den kortast möjliga: vi vill icke ha herrar över oss, och vi vill icke vara herrar över andra. Dess program är: produktion efter behov, icke profit. Dess moral kan peka tillbaka till den helige Augustinus, som var den förste som sade: »Egendom är stöld», och som tillade: »Älska din nästa och gör så för övrigt vad du vill».

Naturligtvis är detta alldeles för litet för de konstigt inrättade statsmänniskor, vars program är så långt som ett ont år, men vars moral är påfallande inskränkt: tjuveri. Penningmakt över nästan. Vi anarkister lita emellertid på mänskligheten, och självfallet äro vi nödsakade att också lita på de dumma, på flertalet. Människorna ha inrättat det på tok åt sig, det kommer att gå som det gick dem, då de voro grottmänniskor och de första idealisterna kom och ropade till dem: Låt oss bygga hus! — Hus, svarade de, vad är det för något; har du blivit anarkist, eller vad det nu hette den gången? Men det slutade med, att de lämnade grottorna och byggde hus. Själsproletariatet där uppe och löneproletariatet där nere, det är vår tids grottmänniskor. Låt oss icke misströsta om dem; de kommer slutligen att flytta.

Världsfreden som blev nya krig.

Av *MAX FRIEDMANN.*

För något mer än tolv månader tillbaka (28 juni 1919) tolv minuter över tre, dånade kanonerna i Versailles, förkunnande för det väntande Paris, att världsfredan hade undertecknats. Då var det nära fem år sedan de första skotten öppnade världskriget, världsslaktandet, förkunnande en skräckslagen mänsklighet, att den länge siade kapitalistiska världsförbrytelsen hade börjat sin blodiga gärning. Under fem år hade man mördat och plundrat och begått alla de förbrytelser, som historien dittills känt, och därtill med generös frikostighet uppfunnit ett otal nya.

Fredstraktaten var nu underskriven och kriget var slut. Det efterlängtade ögonblicket var inne. Människorna vågade åter le mot varandra.

Fred? Åh, vilken lögn! Freden hade man våldfört sig på redan innan födseln. Krig och krig och nya krig är det enda vi bevittnat under det gångna »fredsåret».

Man hade börjat med att proklamera nationernas självbestämmanderätt och slutade med att bilda en r e g e r i n g s t r u s t av de segrande världsmakterna, som behandlade världen och folken som sin egendom. Regeringstrusten utestängde de neutrala staterna från representation i det nybildade »Nationernas förbund», som skulle bli grundvalen för en fredsorganisation, och de besegrade staterna avvisades fullständigt, ty de voro besegrade. Den hemliga diplomatien, som högröstat fördömts av de allierade, fick en ny blomstringsperiod med det »Höga rådet», regeringstrustens värkställande utskott, som behandlade alla folkens angelägenheter i största hemlighet. Fredsfördraget blev icke resultatet av underhandlingar mellan nationerna, det dikterades av regeringstrustens »fyra store». Världskartan omgjordes efter imperialistiska intressen och folken scackrades bort som boskapshjordar. Regeringstrustens direktörer utdelade »protektorat» till sina intressenter för kapitalistisk exploitering av de olyckliga folket. Man hade föregivit sig kämpa för »rättens» princip, och man tillämpade de brutalaste maktprinciper. Det finns överhuvudtaget knappast en enda stor princip, för vilken icke de allierade påstått sig kämpa, och som de icke brutalt trampade under fötterna.

Versaillesfreden blev ett barn av gamla gubbar, ett missfoster som var mera dött än levande, ett barn som man förgäves skall anstränga sig för att hålla liv i.

*

Kanonerna i Versailles förkunnade dundrande världsfredens nya era.

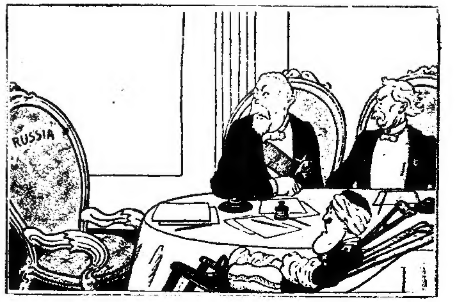

Rysslands plats vid fredsunderhandlingarna har ständigt stått tom. Likväl är det från denna plats de kraftigaste anförandena hållits.

Men kanoner ljuga alltid. De äro högröstade skrävlare, som med grovt dån söka överdöva sina offers jämmerskri. Och sanningen är, att sedan Versailleskanonerna förkunnade freden, har det icke gått en enda dag utan krig. Versaillesfreden är en enda sammanhängande kedja av ändlösa krig.

Emot det blödande, hungrande, sargade och förbannade Ryssland har regeringstrusten fört ett oavbrutet krig. Det besoldade förbrytarband från tsarismens blodsregim. Koltschak, Judenitch, Denikin, och Wrangel äro namn på en rad besoldade bödlar med arméer av legoknektar, som det ansatta Ryssland besegrat en efter en mitt i all sin hungrande förtvivlan. Så försökte man »inringa» björnen medelst randstaterna, hetsade Finland, Ukraine, Polen, Rumänien och Östersjöstaterna mot den. Och det revolutionära Ryssland tvingades att föra ständiga krig mot sina kapitalistiska fiender, krig som dirigerades av den kapitalistiska regeringstrust, som förkunnade sig vilja skapa världsfred.

Denna världsfred är historiens största och skurkaktigaste lögn.

Man dikterade Turkiet en »fred», som skapade ett nytt krig. Med Mustapha Kemal i spetsen resa sig turkarna för att befria sig från regeringstrustens fredsförtryck. England, som utsett Turkiet till sitt speciella byte, kan icke själv föra krig mot Turkiet. Det engelska folket är icke villigt att längre låta slakta sig för att tillfredsställa bovaktiga politiker och rovhungriga kapitalister. Så sänder regeringen för den engelska krämarklassen Grekland mot Turkiet. Grekland sänder i första hand 100,000 man från Smyrna mot den turkiska nationalarmén, men förklarar sig beredd att sända en halv million soldater.

Far kommer hem. Teckning av Starkenberg.

Ett nytt krig är därmed börjat, England financierar det, sänder ammunition, vapen, till och med örlogsfartyg, men köper för övrigt det grekiska folkets kött och blod till befrämjandet av sina smutsiga penninginträssen.

Det är fara värt, att detta äventyr kommer att antaga stora dimensioner, att både Frankrike och Italien kunna bli inblandade. Italien ser med oblida ögon på Greklands maktutveckling, om Grekland skulle lyckas att bli diktator i orienten. Och misslyckas det — då måste flera franska, italienska och engelska soldater mobiliseras för att rädda äran. Och Rumänien, som heller icke vill se grekerna som herrar i Konstantinopel, mobiliserar, medan bulgarerna i det fördolda, hjälper turkarna i kampen. Serbien iakttager svartsjukt grekerna. Oanade komplikationer äro möjliga.

Sådan är den blodiga freden från Versailles!

*

Och hur ser det ut i »protektoraten», där stormakterna skulle »beskydda» folken? Folken betacka sig och vända sina vapen mot utsugarna.

Cilisien rövades av fransmännen från turkarna, ty den franska textilindustrien behövde landets rika bomullsskördar. Nu håller folket på att

resa sig och de svaga franska besättningstrupperna ha blivit anfallna och delvis massakrerade.

Som ett par utsvultna blodhundar har England och Frankrike kastat sig över den arabiska världen. Egypten och Mesopotamien, Hedjas och Palestina hör till det engelska intressesområdet. Huru glada folken där äro för denna välsignade fred, framgår bäst därav, att England bara i Mesopotamien håller en armé på 70 tusen engelska och indiska soldater, som årligen kostar bortåt 400 millioner kronor. Men vad offrar icke England för att beskydda folken!

Här är situationen så allvarlig, att England måst rekvirera flera trupper från Indien och bereda sig till ett reguliert krig.

I Syrien och Palestina har arabstammarna rest sig mot det franska beskyddet och proklamerat landets oavhängighet. Man har lyckats att skapa en armé som framgångsrikt bjudit både fransmän och engelsmän spetsen.

I Mesopotamien där engelsmännen skulle vara herrar, utbryter det ständiga uppror och engelsmännen ha svårt att hålla de upproriska banden stången. Överallt rasar kriget, det kapitalistiska Europas undertryckelsekrig.

Persien reser sig likaledes mot det engelska väldet. Rörelsen där har en bolsjevikisk karaktär och en revolutionär regering har upprättats i Resjt. Rörelsen börjar bli allt mera hotande för det engelska väldet, som här har en av sina mäst betydande intressesferer.

Bara upprätthållandet av »freden» i Mesopotamien, Palestina, Egypten, Turkiet kostar det engelska riket omkring en milliard årligen, enligt Daily Heralds beräkningar.

I Indien förmärkes alltmer en växande oro. Hela den muselmanska världen är i färd med att resa sig till ett befrielsekrig mot den europeiska kapitalismens utsugning.

Låt oss tillägga, att albanerna hålla på att bekriga italienarna och fördriva dem från det område, som tilldelats Italien av Versaillesfreden, och att Japan med de allierades goda minnen sänder trupper till Vladivostok för att skapa sig en intressesfer i Sibirien och därmed lägger grunden till nya krig. Att gränsstriderna mellan Italien och Jugoslavien bli allt blodigare och hotar med öppet fredsbrott, och att Ukraine bereder sig att med en här på 150,000 man »befria» Lemberg från det polska övervåldet, så torde dessa samlade fakta ge en liten aning om den »fred» som de allierades regeringstrust har välsignat världen med.

*

Regeringstrustens första och största förbrytelse var fortsättandet av kriget mot Ryssland genom upprätthållandet av blockaden, utrustandet av de kontrarevolutionära arméer, som avlöst varandra, och slutligen att hetsa Polen till anfall mot Sovjetryssland.

Polen var utarmat, härjat av epedemier och skriande nöd. Likväl för-

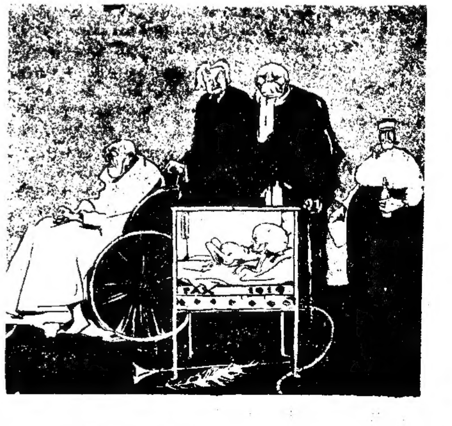

Versaillesfreden blev ett barn av gamla gubbar, ett missfoster som var mera dött än levande, ett barn som man förgäves skall anstränga sig för att hålla liv i.

mådde landet resa en 'armé' på 500 tusen man och sända mot Ryssland. Detta var möjligt med hjälp av militära instruktörer och kanoner från Frankrike och pengar och ammunition från England och Amerika.

Samtidigt härmed har England financierat och utrustat general Wrangels armé på Krim, där det upprättats en ny rysk regering, som erkände det gamla Rysslands alla skulder till de allierade. Wrangels expedition är ett företag med syfte att påtvinga det ryska folket betalningsskyldighet för det gamla tsaristiska Rysslands lån hos Frankrike och England, lån som i sin tid brukats till undertryckandet av revolutioner och till att hålla massorna i schack. Strategiskt är dess uppgift, att utestänga Ryssland från Svarta Havet och förhindra de handelsförbindelser, som Lloyd George ger sig sken av att vilja tillstå Ryssland.

Kampen mellan Polen och Ryssland.
Polens manager: Polis! Polis! Det är på tid att göra slut på denna upprörande scen — var man förlorar! (Teckning i Daily Herald.)

Det japanska besättandet av Vladivostok är en detalj i fälttågsplanen för Rysslands nedkämpande.

Polens anfall blev emellertid det ödesdigra misstaget. Alla ryska krafter samlades i patriotisk hänförelse mot Polen, utan hänsyn till parti eller ståndpunkt. Man fick bevittna en nationell samling i Ryssland, som stärkte landet och ledde till nya segrar över fienderna. De polska härarna blevo krossade, och ryssarna hotade med att intåga i Warschau.

I sin nödställda belägenhet skyndade den polska regeringen att sända representanter till fredskonferensen i Spaa. De allierade befallde ryssarna att stanna sitt segerlopp, men Rysslands regering kunde, samtidigt som den betonade Rysslands fredsvilja, behandla Lloyd Georges order med respektlös vanvördnad.

Visserligen hotade de allierade Ryssland med krig om det fortsatte sin frammarsch, men det var tomt hot. De regerande visste, att de icke kunde mobilisera mot Ryssland. Ty vid sidan av Rysslands 3 millioner soldater stod Europas arbetare.

Arbetarna i Italien, Frankrike och England ha länge drivit en kraftig bojkott mot utskeppningen av krigsmaterial till Polen. Polens nederlag skylles till icke ringa grad denna aktion, ty de polska härarna ha saknat ammunition. Vid ententens nya krigshot slöt Tysklands, Österrikes och Tjeckoslovakiens arbetare upp i denna kampagn och förhindrade transporter till Rysslands fiender. Englands arbetare förkunnade sin regering högt och rent, att varje försök till fientligheter mot Ryssland kom att besvaras med en generalstrejk. De franska arbetarna ryckte upp i samma kampställning. De italienska voro där redan, vilket gjorde den italienska regeringen till en fredsröst istället för en krigsröst.

Världen genomlevde några spännande timmar, men arbetarklassens resoluta uppträdande förhindrade krigsutbrottet, omöjliggjorde för regeringstrusten att bruka vapenmakt mot Ryssland. Den enighet bland arbetarna, som man förgäves såg efter 1914, höll nu på att uppenbaras och prövas 1920. Men dessbättre drev regeringstrusten ick saken till sin spets. Den kände sin vanmakt och slog till reträtt.

*

Den nyss avslutade konferensen i Spaa kan betraktas som inledningen till en revision av Versaillesfreden, åtminstone vad det gäller Tyskland. Lika litet som vid fredsslutet i Versailles var Ryssland representerad i Spaa. Bildlikt talat kan man säga, att den representerades av en tom stol, från vliken dock de kraftigaste anförandena hölls, både i Versailles och i Spaa.

Tyskarna hade under kriget förstört kolgruvorna i norra Frankrike. Som ersättning förpliktades de i Versaillestrakten att lämna Frankrike 3,250,000 ton kol i månaden, gratis. Tyskland har icke varit i stånd att fylla dessa ofantliga krav. Kvantiteten har sedermera reducerats till 2,400,000 tons i månaden. Spaakonferensen nedsatte kvantiteten till 2 millioner per månad, de närmaste sex månaderna dock endast 1,600,000 tons. Vidare skall Frankrike betala kolen efter tyskt marknadspris (80 francs per ton) plus ett tillägg av 20 francs.

Vad har nu bidragit till denna revidering *de facto* av fredstraktaten? Säkerligen den omständigheten, att ryssarna endast stod en dagsmarsch från den tyska gränsen. Ju mera de bolsjevikiska trupperna avancerade i Polen, ju lättare blev det för Ryssland och Tyskland att förverkliga och komma överens om en offensiv allians mot de allierade.

Fransmännen kände detta, och tyskarna drog nytta av det. Tyskarna blevo omedgörligare efterhand som bolsjevikerna voro framgångsrika.

Samma omständighet gör nu fredsutsikterna ljusare än någonsin. Englands världsvälde är hotat av den ryska bolsjevismen. Bolsjevikerna stå i förbindelse med den persiska revolutionen. De ha tydligen skaffat sig stort inflytande i Asien överhuvudtaget. Deras trupper ha uppnått förbindelse med turkarnas upproriska arméer på Armeniens högplatåer, ett telegram påstår till och med att de intågat i Persiens huvudstad, Teheran. Se där varför Lloyd George plötsligen blivit så intresserad av att sluta fred med Ryssland, och varför till och med Millerand påstår sig betrakta dessa strävanden med sympati.

Ställningen är farlig för den engelska imperialismen. Om icke dess regering skyndar sig att sluta fred till höger och vänster, kan den inom kort tid förlora största delen av sina besittningar och sin världsställning.

Ryssland står nu med segerpalmerna i händerna. Det behöver icke längre låta behandla sig som en fredstiggare, men kan möta sina antagonister med frejdigt mod och underhandla med dem som likställd part. Å ena sidan har det sina egna beundransvärda ansträngningar och sin egen uthållighet att tacka för detta; å andra sidan den solidaritet som de allierade ländernas arbetare allt starkare ådagalagt, och som omöjliggjort för regeringstrusten att utnyttja sin militära kraft enligt önskan.

Ja, slutligen ligger hela världsfreden hos Vesteuropas arbetare. Liksom de ingripit mot den ungerska terrorn, brukat sin internationella makt till tuktandet av detta lands reaktionära regim och regering, så måste de också tvinga de allierades regeringar till fred med Ryssland. Och

icke bara till fred med detta land, men till en revision av hela Versaillesfreden. Ty upprätthållandet av denna »fred» betyder evigt krig.

Freden är och förblir en lögn, sålänge denna traktat består.

Den engelske arbetaren till sin regering:
Stoppa den här förbannade trafiken till Polen, eljes lägger jag ned arbetet!

Versaillesfreden är icke folkens fred, men de imperialistiska rövarstaternas permanenta krig mot folken. Regeringstrusten är folkens fiender och måste därför dö. Det rådande statssystemet, regeringssystemet, ger kapitalismen makt att exploitera icke bara sina egna folk, men även alla andra folk. Så länge det finns regeringar, kommer det att finnas regerade, det vill säga undertryckta och plundrade. Den värkliga världsfreden kan icke komma förr än arbetarna förstört själva regeringssystemet, avskaffat människors herravälde över människor och därmed också nationers över nationer. För att nå det målet, måste arbetarna sammansluta sig internationellt och bekämpa regeringarna internationellt. Början är gjord med bojkotten mot terrorns regering i Ungarn. Fortsättningen kom med arbetarnas kampställning mot regeringstrustens planerade nya anfall mot Ryssland. Måtte denna början visa arbetarna vägen till friheten!

Tom Mann tror icke på en katastrof i England.

Från en intervju i *Le Temps* med Tom Mann återgiva vi följande:

"... Den stupida termen *a living wage* (en lön tillräcklig att leva av) har åstadkommit mycket ont. Vi vilja icke längre föra löjliga dispyter med arbetsköparna om det är möjligt eller icke för en arbetare att uppnå vad som är strängt nödvändigt för livets uppehälle, för vilket han, sedan han mottagit denna *living wage*, ytterligare skall ådagalägga sin tacksamhet mot dem, som tillåtit honom existera. Tiden för sådana diskussioner lider mot sitt slut. En arbetare bör för framtiden icke basera sina krav på det minimum som är nödvändigt för livets upprätthållande men utan krus fordra, att han tillerkännes fullständig rätt över frukterna av sitt arbete. Ingen som hälst moralisk lag kan pålägga oss att ge 50 eller 75 procent av dessa frukter till en lätting, åt en tallrickslickande profitör. Jag försäkrar eder än en gång, att detta skall bli värklighet. Och sannolikt kommer det att förvärkligas i England icke genom en "katastrof" som i Ryssland, icke genom blodsutgutelser, men gradvis genom en fredlig utveckling, genom att allt mera systematiskt utveckla arbetarnas organisationer, genom att varje dag utveckla en allt starkare kontroll, som ständigt måste drivas längre och längre tills att denna kontroll slutar med en *förvaltande kontroll*. Sa jag att denna utveckling skulle bli fredlig? Ja, jag önskar det uppriktigt. Och sannolikt skall det bli så, ty det finns en utpräglad praktisk sans i den engelska andan, och vi skola komma till målet genom en följd av framsteg, utan att skära halsen av varandra. Men om denna utveckling icke skulle bli fredlig? Så mycknt värre: Vi äro alls icke ängsliga för de konserver en sådan konflikt skulle medföra.

MASKINKULTUREN.

Av *IVAR LUNDBERG.*

***

Det är underbart med vilken enstämmighet och entusiasm, ja glöd rent ut sagt, våra modärna människor försvara vår kultur, våra maskiner, våra bolag och de ekonomiska sammanslutningar allt detta givit upphov till. Man får inte tvivla här, får inte framlägga några påståenden alls, som syfta till och avse att vederlägga något av denna gigantiska allt omfattande avgudakult och tro på maskinerna. Från yttersta höger till yttersta vänster, samma kärlek och lidelse för dessa maskiner, dessa uppslukare av all kärlek och lycka på jorden. Kapitalisten, syndikalisten, socialisten — alla ha förskrivit sig åt maskinen, och gemensam är hos dem tanken på det framtida maskinala paradisen, där maskinen gör allt och människan ingenting. Socialisten inlägger visserligen en liten reservation i sin maskintro: när maskinerna blir allas tillhörighet, då skall det följa välsignelse med denna maskinism. Men detta är en hypotes, som kanske inte alls håller i verkligheten.

Maskinerna frambringa inga verkliga rikedomar, de skapa ett konstlat välstånd visserligen, men på samma gång ökas ansträngningen för frambringandet av förnödenhetsartiklar och förbruksvaror, liksom de bidraga att höja varuprisen över alla gränser. Ty maskinen förbrukar mer än den ger. Den bidrar att med enorm hastighet utarma naturen: att tömma gruvorna, nedhugga skogarna, att avlämna sot och skrot, skapa ett utarmat tras-proletariat, som i hela sitt liv endast utfört ett enda grepp om en kran eller hävstång på en maskin, och aldrig sett ett stycke levande natur i dess vilda skönhet.

Det onda, som härjar och förstör skönheten i naturen, den vackra människokroppen, harmonien i själarna, är den modärna maskinkulturen, industrialismens grottekvarn. För nationalekonomer och socialdemokrater, för människor som icke tänka är det nuvarande kapitalsystemet med dess bolag, truster och storbanker det bästa systemet, eller tillsvidare det bästa. Det var ju bolagen, som grundlade fabrikerna, öppnade gruvorna, byggde järnvägarna, uppfann maskinerna och beredde därigenom utkomst, bröd och hem för millioner människor. Ur ekonomisk synpunkt — den enda synpunkt tidens människor äro mäktiga — är naturligtvis allt detta oantastligt, ty just dessa fabriker och maskiner utgör såväl proletärens existensmedel som kapitalistens välstånd, nationens rikedom och individens lycka.

Men dessa försvarare av maskinkulturen — ur vilket läger de än uppträda — glömma, att det finns mer i världen än dessa vidunderligt komplicerade och fulländade maskiner, som tills nu inte ökat människans lycka ett uns i förhållande till alla olyckor, de infört i världen. De glömma, att en enda frisk och sund människokropp är mer värd än en modärn atlanterångare eller en elektrisk kraftstation.

Maskinkultur är icke kultur, maskiner skapar ingen kultur, ingen lycka, ingen skönhet; och om detta är det heller inte tal, frågan gäller att förtjäna en massa pengar, att lägga under sig kontinenter och mark-

nader, grunda kolonier för att utsuga naturen och människan.

Om maskinerna tjänar till att förfalska alla människans förbruksartiklar, frambringa oerhörda massor av lyxartiklar, giftiga njutningsmedel el. dyl.; om de tjänar till att på några få år förbruka råmaterialet ovan och under jord och på sistone förvandla naturens härliga konstverk människan till en degenerad och sjuklig varelse — då äro de fördärvbringande och en fara för en verklig kultur.

Och i dag äro de en fara som aldrig förr, ty de förinta en nations eller mänsklighetens enda verkliga rikedom: h ä l s a o c h l i v. Maskinerna ger rikedom, men ger rikedomen hälsa? Man kan visserligen för pengar på terapeutisk väg upphjälpa en förstörd hälsa, men det bleka och anemiska släkte som alstras på storstädernas bakgårdar och bakgator, i de industriella grottekvarnarna, kan ingen läkarvetenskap i världen rädda. Fabrikerna inbringa pengar, förtjänster åt arbetare och kapitalister, ja, men de förgifta luften och flodernas vatten med sina syror och avfallsprodukter. En sund själ i en sund kropp i en sund natur — detta är verklig rikedom. »Jag vill se en människa utanför sin hydda i skogen», säger vår svenska jordbruks- och naturapostel, Rösiö. Skogar med fågelsång och fält med blommor, ett eget hem med litet jord — se där vad nutidens nervösa och sjuka släkten behöver.

En maskin, huru fulländad den är, är intet konstverk. Jag vill icke se dessa modärna vidunder, produkter av matematik och teknik, men saknande själ; men dessa medeltidens katedraler och domer, där varje sten är ett konstverk, speglar ett stycke själ — huru längtar jag inte att få försjunka i betraktan av dessa eviga skapelser, som uttrycka en längtan ut över tiden, mot mål och vägar för människoanden.

Maskiner, större kraftigare, mer invecklade maskiner, flera maskiner, snabbare alltjämt snabbare maskiner... Dessa ord uttrycka världens innersta och enda tanke, det modärna Europas och Amerikas enda religiösa trosbekännelse, varierad och upprepad hundratals gånger varje dag. De gamla minnesmärkena må förfalla, den gamla litteraturen, konsten, arkitekturen må försvinna; den gamla sunda människotypen representerad av grekiska ynglingar, nordiska vikingar, markuesaner och indianer må gärna dö ut och lämna rum för våra trångbröstade, bleksiktiga män och höftsmala kvinnor — europeernas kvinliga skönhetsideal — bara vi får ha våra maskiner kvar, »wie wir's dann zuletzt so herrlich weit gebracht», för att tala med Wagner i Goethes Faust.

Den modärna maskinkulturen är icke, som många tro, början till den nya värld, som skall komma, då maskinerna bli allas tillhörighet. Maskinkulten betyder i verkligheten slutet, Ragnarök, die Götterdämmerung. Och denna gudaskymning har redan gjort sitt första intåg i världen, när människan började tro på dessa yttre ting, dessa maskiner som det, vilket skulle ge lyckan.

Den norske författaren Johan Bojer har i sin bok »Den store hunger» skildrat denna modärna maskinkults fördärvbringande inflytande på människorna med en skärpa och ovåld, som sannerligen borde väcka till eftertanke. Men vem tar intryck av varningar i vår tid. Beröva människorna deras gudar, maskinerna... Stena den förmätne, som vågar tvivla på de maskiner som en gång bliva våra!

Naturens lagar är människans sedekodex. Den svage skall gå under och den starke skall segra... Var det inte så denna vulgärfilosofi predikade. Behärska naturen, skapa maskiner som förstöra både liv och natur. Ingen barmhärtighet, den är ett brott mot moralen, en hämsko på utvecklingen. »Samhällets väldige handla som sig bör, om de suga till sig de fattiges sista must och mynta till guld, vad de värnlösa ha av muskelkraft». När Rydberg för trettio år sen skrev dessa rader i sin Grottesång, så såg han redan då, vart vårt framåtskridande och vår maskinkult, vår struggle-for-life-filosofi skulle föra människorna: in i den praktiska materialismens helvete; in i mekanisering av kropp och själ; in i ångest och skräck, i sjukdomar och namnlösa kval; in i krig, pauperism och brodermord.

Maskinkulturen har givit upphov till ett gigantiskt slöseri med naturrikedomarna, i det den modärna kvasivetenskapen i sin gränslösa optimism dekreterat, att naturens skatter äro outtömliga, att när ett ämne är slut, ett annat skulle ersätta det och så vidare i oändlighet. Mot denna oerhört falska och dumma optimism (en optimism som återfinnes hos våra nationalekonomer, sociologer och socialdemokrater) har äntligen en vetenskapsman själv, professor Svante Arrhenius, i sin bok »Kemien och det modärna livet» inlagt en välbehövlig protest.

Materiens skatter och energiens skatter äro de tillgångar, som stå till mänsklighetens disposition. De kunna icke ökas. Inom en avsevärt liten tidrymd skall jordens olje-, stenkols- och järnmalmsfyndigheter vara förbrukade.

Även om vi som energikälla ha våra vattendrag och kunna ersätta stenkolen med solvärmen, så skall järn och andra metaller bli allt sällsyntare, och till slut skall detta mineral vara svårare att erhålla än guldet, om vi fortsätta att slösa så oerhört med det, som sker i våra dagar. Arrhenius är ingen fanatiker, man kan tryggt lita till vad han säger i avsikt att varna oss och mana till hushållning med de naturgåvor som äro givna människorna och djuren att leva på, under den mer eller mindre långa tid jorden är tjänlig som hemvist åt levande varelser.

Men, »efter oss syndafloden, om våra barn bli lidande genom vårt slöseri med naturgåvorna, strunta vi i, endast vi få leva i överflöd och tillfredsställa våra nycker på bekostnad av de efterkommandes lycka!» Så hörde jag den modärna vulgärfilosofien viska i mina öron, då jag, sittande på toppen av ett berg, nedskriver dessa rader, med de kalhuggna bolagsmarkerna runt omkring som döda vittnen till slöseriet med naturrikedomarna och maskinkulturens förbannelse.

»Industriens demokratisering», »arbetarna som delägare eller ägare av fabriker och maskiner» — vad betyder detta i verkligheten? Kan denna övergång av äganderätten befria mänskligheten från maskinens herravälde? Om detta verkar skorrande i öronen på våra teoretikertroende socialister, så bör det verkligen förunnas dem att läsa, vad en icke troende socialist tänker i detta avseende. Industrien och maskinerna skall vara hjälpare och medel åt människorna, icke deras herrar och målet för all strävan. Målet skall vara jordbruket och människans inväxande i naturen genom bruket och vården om jorden och jordens vården. Alla i industrien anställda ha förlorat sambandet med jorden och kunna därför inte förstå jordens arbetare, vårdare och bearbetare, bonden; liksom ock han å sin sida knappast förstår industriarbetarens fordringar. Det uppstår därigenom en våldsam kamp eller åtminstone antagonism mellan bönderna och indu-

strien. (När nu bonden erhåller omkring 40 öre pr kg. av sin spannmål, så kostar den förädlade produkten i form av vetemjöl bortåt 1 kr. kg. Skall han köpa redskap att bruka sin jord med, äro priserna på dessa svindlande höga. Livsmedelspriserna vilja alla ha så låga som möjligt. Själv får bonden så litet som möjligt för sina produktionsartiklar, men de produkter i form av verktyg som äro för honom nödvändiga, får han betala så mycket mer.) Industriarbetaren dyrkar sin maskin och föraktar bonden, bonden älskar sin jord och ser ned på industriarbetaren, och så uppkommer denna eviga fiendskap mellan tvenne folkgrupper, som äro för varandra nödvändiga. Jag håller på bondekulturen i dess råa plumphet mer än på den trasgranna och lysande industrialismen och maskinkulturen, ty denna kultur är till två tredjedelar en konstlad produkt som parasitiskt lever på den sista tredjedelen och jordbruket.

Arbetarrörelsen i Japan.

Japans industrialisering är som bekant av helt ny datum och till följd därav äro arbetarorganisationerna ännu mycket litet utvecklade. Arbetarna måste därför tillgripa kampmetoder, som svarar till deras organisationers relativa svaghet. De kunna sällan tillgripa öppna strejker men anlita så mycket oftare sabotage och obstruktion. Den kände japanske socialisten Sen Katajama skriver i Tribune i Amsterdam, att Japan under senaste tid varit utsatt för en metodisk aktion från arbetarnas sida, där dessa medel blivit brukade. Så tillämpade 10,000 arbetare i Kobe, på skeppsvarvet Kawosaki, sabotage under en kamp, som varade tio dagar. Stort uppseende väckte en obstruktionsaktion vid Tokios spårvägar, där den 7,000 man stora personalen kämpade för sina krav. En spårvagnsresa, som eljes tog en timmas tid i anspråk, behövde man nu en halv dag till att fullborda. Myndigheterna stodo maktlösa, ty man kunde ju icke straffa alla och någon särskild kunde heller icke utpekas.

En stor sträjk omfattande 25,000 arbetare, utbröt vad Kawatas järnverk. 500 smältugnar, som varit i verksamhet alltsedan de uppfördes, släcktes plötsligt. Regeringen proklamerade generallockout, men till slut måste arbetsköparna likväl kapitulera. Arbetarna gick tillbaka. Kapitalisterna bröt emellertid överenskommelsen, vilket fick en ny arbetsnedläggelse till följd, som slutligen tvingade företagarna att krypa till korset.

Den japanska industrien arbetar ofta med föråldrade metoder. Den billiga arbetskraften tillåter den detta. Arbetarnas stigande krav på högre löner, tvingar nu företagarna att aptera mera modärna metoder och ger på detta sätt en stöt åt den industriella utvecklingen i Japan.

Arbete. Etsning av E. Plampied.

Enrico Malatesta och den Italienska revolutionen.

Av

ALBERT JENSEN.

***

Kommer världrevolutionen? Man har länge siat om den, och det kan svaras både ja och nej. Menar man med världsrevolutionen en över hela världen ungefär samtidigt sig utbredande insurrektionell och beväpnad resning mot det gamla systemet? I så fall blir världsrevolutionen en myt, en tro för dem, som behöva tro. Menar man med världsrevolutionen en förändring från kapitalism till socialism, försiggående under olika former i olika länder allt efter nationella, ekonomiska och psykologiska förhållande, ibland som en väpnad resning, ibland som en mera oblodig kamp, som har sin tyngdpunkt på det ekonomiska området, ibland med störtnadet av borgerliga regeringar och insättandet av socialistiska dito, ibland lämnande det kapitalistiska ekonomisystemets politiska reflex i fred och riktande kampen mot den substans, som framkallar denna reflex, ibland hastande, ibland mera långsamt, ibland med en kupp, ibland genom ett mödosamt organisationsarbete — ja, då har världsrevolutionen redan inträtt i s k e e n d e t s tidsrum.

Ett land, där den ekonomiska misären och det folkliga temperamentet sammansvärja sig till en snar, våldsam revolution, är Italien. Italien lever på randen av en social vulkan. Landet skakas av ständiga strider av social innebörd. Den ena stora sträjken avlöser den andra, och vid dessa sträjker kommer det nästan alltid till sammanstötningar mellan arbetare på ena sidan, polis och militär på den andra. Man bygger barrikader, stormar kaserner, för kanoner i position och utkämpar veritabla slag i städernas gator. Och för varje drabbning blir ställningen alltmera tillspetsad, nervositeten större, hatet mot det bestående hetare. Den sociala atmosfären accumulerar klassmotsättningarnas elektricitet, och en dag kommer det en våldsam urladdning. Vem skall bli segrare?

*

Det är icke bara världskriget, som skapat den gordiska knut, som icke kan lösas, blott huggas av. Italien förde krig redan 1912 mot Turkiet för att röva Tripolis. Detta kapitalistiska äventyr, ett av de mäst ohöljda kapitalistiska intressekrig, som någonsin gått av stapeln, kostade 100,000 arbetares liv.

Detta satte djupa märken i klasskampen. 1913 kom en rad väldiga jättesträjker, som skakade landet i dess grundvalar. Republiken proklamerades i flera provinser och barrikadstrider utkämpades, men den väpnade regeringsmakten vann slutligen överhand.

Så kom världskriget, och efter

fredsslutet började arbetareklassen en aktion, som stadigt fortsättes och för varje månad tilltager i aggressivitet. Den italienska socialdemokratien anpassade sig efter folkstämningen. Den måste ju under en eller annan form fortsätta sitt demagogiska valjobb och uppfann därför denna formel för valkampanjen: »Vi går in i parlamentet uteslutande för att ödelägga det. Din röst gäller revolutionen!» Och fastän massor av arbetare tröttnat på det parlamentariska hästbyteriet, och exempelvis endast 30 procent av väljarna i Rom avgav sina röster, vunno socialdemokraterna ändå en väldig seger. Men — väl inkomna i parlamentet avpuppade de sig som de vanliga kompromissmakarna. Väl brukade de en mera revolutionär fraseologi, men gärningarna voro desamma. Massorna började ropa på revolution, och riksdagsmännen bemödade sig av alla krafter att hålla dem tillbaka, om vilket det icke hade varit något att säga, såframt de icke föregivit sig vilja gå i spetsen för revolutionen. Resultatet började emellertid snart anmäla sig; arbetarna vände politikerna ryggen mer och mer och slog med allt större energi in på den direkta aktionens väg.

*

Arbetarna började revolutionen. I Ligurien strejkade metallarbetarna i februari. Men då strejken drog ut, beslöt arbetarna att expropriera fabrikerna. De trängde in i värkstäderna och fortsatte arbetet under ledare, som de själva valt. Arbetarna förmådde emellertid icke hålla sin position.

Den 29 februari exproprierade arbetarna tvenne stora textilfabriker i Piemont, enligt en brevskrivare till Wiener Arbeiterzeitung. 3,500 arbetare sysselsattes vid fabrikerna, mäst kvinnor. Man upptog en ordentlig inventarieförteckning i närvaro av egarnas representant. Regeringen underrättades, och textilarbetareförbundet jämte arbetarbörsen i Turin övertog ansvaret för exproprieringen.

Man valde ett fabriksråd, som övertog ledningen av driften, och man meddelade, att varje försök att med vapenmakt fördriva arbetarna från fabrikerna skulle komma att besvaras med generalstrejk över hela Italien. Regeringen såg då ingen annan utväg än att rekvirera fabrikerna för statens räkning, och man väntade, att den skulle komma att överlämna dem till arbetarnas förvaltning. Huruvida detta skett är icke artikelförfattaren bekant.

En annan expropriering företogs av lantarbetarna i Alfonsino. Det gällde ett stort gods, som till största delen låg för fäfot. Arbetarnas kooperativa organisationer hade bjudit en million lire, men ägarna ville sälja det till andra, som bjöd mera. Arbetarna gjorde slut på tvisten genom att helt enkelt sätta sig i besittning av jorden och börja dränera.

I Asti satte arbetarna sig i besittning av en träförädlingsfabrik, valde fabriksråd, hissade den röda fanan och började arbetet.

Karaktäristiskt var det, att regeringen i inget av fallen vågade gå agressivt till väga, men lät arbetarna hållas. Hur det sedermera utvecklat sig med dessa expropriationer känner jag icke, men det rapporteras allt som ofta, att jord- eller fabriksarbetarna satt sig i besittning av det eller det produktionsinstrumentet. Man vänder sig direkt till produktionsmedlen och tar dem i besittnig. Så gick det med Fiat-verken i Turin. I Neapel, där man satt sig i besittning av fabriker, blevo emellertid arbetarna reguliert belägrade och måste slutligen hissa den vita parlamenteringsflaggan. Under senaste tiden har det varit bondeuppror i Calabria. I Caraffo, Branchelone, Casnigana, Stoli och San Agita di Bianco ha lantarbetarna företagit stora konfiskationer av adelns jord.

*

Under tiden fortsättes de stora strejkerna. I mars strejkade 90,000 arbetare i Turin, i april gick 30,000 pappersarbetare till aktion och 70,000 statsarbetare. Listan skulle bli lång, om vi skulle uppräkna dem alla.

Blott några ord om den sista rörelsen i Ancona. Italien har slagit under sig Albanien och albaneserna ha gjort uppror. Nu skulle den italienska regeringen sända trupper från Ancona, men trupperna gjorde uppror. 600 man bergsagliertrupper i Villarey-kasernen häktade sina officerare och en poliskommissarie, som befann sig i kasernen. Arbetarna gjorde gemensam sak, förklarade generalstrejk, byggde barrikader kring kasernen och kämpade tillsamman med soldaterna mot ditsända regeringstrupper. Hela provinsen kom i uppror. Arbetarna angrepo poliståg och tåg med trupper. 200 personer lära ha bitit i gräset under striderna, men myndigheterna blevo till sist herrar.

Dylika händelser visa emellertid ett: att det jäsande missnöjet förr eller senare kommer att sluta med öppet uppror.

Man kan säga, att anarkisterna och socialdemokraterna kämpa om ledningen över rörelsen. Och tillsamman med anarkisterna stå maximalisterna, som liksom anarkisterna vill ha en snar revolt till stånd. Socialdemokraterna peka emellertid på, att arbetarklassen icke är beväpnad, medan kapitalismen har hela den väpnade samhällsmakten till sin disposition. De säga sig även vilja förbereda revolutionen bättre genom att skapa fabriksråd och en organism för produktionen.

Det dominerande namnet i denna strid mellan anarkister och socialdemokrater är Enrico Malatesta, den gamle italienske frihetskämpen, som är älskad av det italienska proletariatet som ingen annan.

*

Efter det misslyckade upproret i Italien 1913 måste Malatesta, som var själen i denna resning, fly undan myndigheterna och lyckades komma till London, där han uppehöll sig till helt nyligen.

Arbetarnas missräkningar över de socialistiska politikerna, som lovat leda dem till revolutionen, hade bland annat till följd, att massorna började kräva, att Malatesta skulle återbördas till fosterlandet. Detta krav från massmöten och jättedemonstrationer blev till sist så starkt, att regeringen Nitti icke längre kunde motsätta sig det. Regeringen måste ge Malatesta amnesti och tillåtelse att vända tillbaka. Och Malatesta kom med det öppet uttalade målet, att ena alla socialister, syndikalister och anarkister för att genast med våld kasta det bestående över ända.

Det utbröt järnvägsstrejk i februari, och Malatesta talade på ett stort möte i Florens. Myndigheterna ansåg sig böra arrestera honom, men vågade först slå klorna i honom på en liten järnvägsstation, Tombolo. Järnvägsmännen voro emellertid vaksamma och varslade. Genast utbröt generalstrejk i Livorno och Pisa. Regeringen blev tvungen att ge order om Malatestas försättande på fri fot och be honom resa till Livorno och Pisa för att visa, att han var i frihet, så att det kunde bli slut på strejken.

Om Malatestas person skriver Carlo Tresca, en bekant I. W. W.-man, som deltog synnerligen aktivt i den stora Patersonstrejken:

»Denne gamle imponerande man har levt ett liv i stark revolutionär aktivitet. Han har varit landsförvisad, suttit i fängelse, blivit beskjuten, men aldrig slappnade han i sin hängivenhet för idealen. Han är adlig av födsel och nedstammar från gammal godsägareadel vid Neapel. Då han var ung student, kom han under inflytande av en annan intellektuell, Pisacane. Han blev sänd som delegerad till den första Internationalen, där han tog parti för Bakunin i tvisten med Marx. Han är närmare 70 år nu, men hans konstitution har alltid varit god, och han är mera aktiv än hundraden av unga män. Hans långa liv kommer kanske snart att avslutas med skapandet av ett Italien, fritt från latmånsar och parasiter, diplomater och undertryckare, ett Italien, som kämpar sig fram till uppnåendet av det anarkistika idealet: fria arbetare, som endast producerar under det tvång, deras samhälleliga solidaritet ålägger dem.

Malatesta klär sig som en arbetare. Hans ansikte och hela hans väsen strålar av tolerans och hängivenhet och han trollar sina värsta fiender in i sin vänskap genom sin ofantliga rikedom av god natur. Malatesta är varken någon eldig talare eller någon skribent av stora dimensioner. Hans styrka ligger i den lätthet varmed han förklarar de vanskliga ekonomiska problemen för bönderna och arbetarna och däri, att han uppträder som en av deras egna, enkel och lidande, redo att dela alla revolutionens faror och vedermödor med dem».

Det är denne man som alltmer blir ett centrum för de revolutionära rörelserna i Italien. Skall det lyckas honom att samla alla revolutionära krafter till en gemensam ansträngning? Och om detta värkligen skulle bli fallet, om man genom en gemensam stormlöpning mot den borgerliga regeringen och dess maktinstitutioner skulle lyckas att kullkasta det bestående — vad skall så ske därefter? Skola de anarkistiska elementena vara tillräckligt starka för att leda revoliutionen in på frihetens väg? Eller skola socialdemokraterna med sina mera disciplinerade massor taga ledningen? Skall det i så fall etableras ett »proletariatets diktatur» genom en centralregering i likhet med Ryssland och Ungarn? Skola de regerande i så fall undertrycka de anarkistiska strävandena? I så fall blir det strid! I så fall reser sig anarkisterna mot den nya regeringsmakten. Och vad så? Skola anarkisterna segra? Eller diktaturens anhängare? Eller skall denna inbördes strid mellan de olika politiska riktningarna försvaga revolutionen, skapa inbördes krig mellan arbetarna, som fallet var i Tyskland, och kontrarevolutionen till slut stå som segrare tack vare detta inbördeskrig? Allt detta är frågor mot vilka vi endast kunna sätta förmodningar och gissningar, men som kanske den närmaste tiden kommer att giva ett definitivt svar på.

Och hur se de italienska anarkisterna själva på dessa problem? Efterföljande artikel av Malatesta ger delvis svar därpå. Den skall säkert läsas med intresse.

Anarkister och socialdemokrater.

Av *MALATESTA*.

***

Anarkister och socialdemokrater — alla äro fiender till det borgerliga samhället. Bådadera vilja avskaffa kapitalismen, människans utsugning genom människan. Vi vilja, att de naturliga rikedomarna och det mänskliga arbetet skola tjena till tillfredställandet av allas behov, och icke längre tjena till att giva profit åt dem, som tillroffat sig produktionsmedlen. Socialister eller anarkister så vilja vi, att människorna sluta upp med att leva av andras lidande, att vara ulvar som äta upp varandra ömsesidigt, och vi vilja att samlivet mellan människorna inriktas på att tillförsäkra alla det största möjliga välstånd, den största möjliga materiella, moraliska och intellektuella förkovran.

Vi, anarkister och socialdemokrater, vilja således egentligen en och samma sak, och även då det ser ut, som vi voro fiender och motståndare, äro vi dock naturliga bröder.

Men, säger Zibordi, vi skilja oss med avseende på *medlen för nedrivandet* och *sättet för återuppbyggandet*.

Alldeles riktigt, men man får icke lov att avsiktligt uttala sig tvetydigt om de medel, vi rekomendera, och den metod vi tänka tillämpa vid den sociala omdaningen för att nå fram till förvärkligandet av våra ideal.

Vi anarkister äro alla, eller nästan alla, övertygade om, att borgarsamhället, som vilar på våldet, endast kan störtas genom att proletärerna bruka våld, och i konsekvens därmed lägga vi an på ett materiellt och moraliskt förberedande av en rörelse, som kan leda till en segerrik resning.

Det är oriktigt, när man söker göra troligt, att vi vid varje tillfälle söka framkalla sträjker, sammandrabbningar och våldsamma konflikter. *Vi vilja segra*, och därför ha vi inget intresse av att bit för bit förbruka våra och proletariatets krafter. Trots alla lögner från den präss som står i polisens sold, så veta alla, att den senaste tidens blodiga episoder icke varit egentliga konflikter, men att de varit av offentliga myndigheterna arrangerade anfall, ofto överlagda mord, utan provokationer från arbetarna.

Vår strävan är att ingiva hopp och tillit till en allmän avgörande resning, undvika isolerade strider, som föröda krafterna, och framskapa en egen, metodisk förberedelse, som kan tillföra oss segern.

Men detta innebär icke, att vi vilja hålla tillbaka, när det uppstår rörelser framkallade av folklig vrede. Historien är full av faktorer, som äro mäktigare än vi, och vi kunna icke fordra, att den välvilligt skall invänta vårt godkännande. Allt medan vi fortsätta våra förberedelser, ämna vi handla var gång tillfälle bjuder sig och av varje spontan rörelse draga ett maximum av möjliga resultat till fördel för en befriande resning. Och då vi likaledes äro övertygade om, att varken parlamentet eller andra statliga organ kunna bli organ för frigörelsen, och att alla reformer under den borgerliga regimen tenderar att konservera och stärka denna regim, så äro vi avgjorda motståndare mot deltagandet i valstrider och varje samarbete med den härskande klassen. Vi vilja tränga till botten i den avgrund, som skiljer proletariatet och kapitalistklassen, och göra klasskampen allt mera tillspetsad.

Och i detta avseende stå vi i klar opposition mot den reformistiska socialismen, men kunna vara fullkomligt överens med

de maximalistiska socialisterna. Och i själva verket blir det en period under vilken en vänskaplig samverkan mellan oss och de så kallade maximalisterna synes given. Och om förhållandet mellan oss och dem synes tillspetsad, så är det därför, att vi mer och mer förlora vår tro på deras ärliga revolutionära vilja. Oaktat deras absurda taktik, att vilja låta välja in sig i parlamentet, samtidigt som de förklara, att de ingenting ha där att göra, så ha vi likväl trott på deras goda avsikter, förkunnade i *Avanti* och på valmötena. Men till slut... har det kommit, som kommit, och vi ha förbluffade frågat oss själva, om all den revolutionära glöden varit orsakad av en förbigående spänning eller blott varit en simpel valmanöver.

Under alla omständigheter — om de socialdemokratiska ledarna vilja handla, så veta de, att vi icke skola hålla oss tillbaka. Under väntan härpå vända vi oss direkt till de unga och de socialistiska massorna, som verkligen vilja revolutionen.

* * *

Låt oss gå över till frågan, om vad vi tänka göra efter en segerrik resning.

Detta är den väsentliga frågan, ty det är vår *metod att återuppbygga* som i egentlig mening konstituerar *anarkismen,* och som skiljer oss från socialdemokraterna. Insurrektionen, medlet till att riva ned, är det tillfälliga, och strängt taget kan man vara anarkist även om man är mot våldet, liksom man kan vara socialdemokrat och vilja en revolutionär resning.

Man säger, att anarkisterna äro fiender till staten, vilket är riktigt. Men vad är staten? *Staten* är ett ord som kan tolkas på hundrade sätt, och vi föredraga att bruka begrepp, som utesluta varje missförståelse.

Om än saken kan synas underlig för dem, som icke trängt tillräckligt djupt in i den anarkistiska åskådningen, så är det dock så, att socialdemokraterna äro anhängare av våldet medan vi däremot äro motståndare till allt våld, med undantag då det påtvingas oss som försvar mot andras våld. I dag äro vi för våldet, det nödvändiga medlet för bekämpandet av bourgeoisiens våld. Och i morgon skola vi också vara för våldet, om man med våld vill påtvinga oss en form av samfundsliv, som icke passar oss. Men vårt ideal, anarkismen, är ett samhälle grundat på individernas av fri vilja ingångna fria överenskommelser. Vi äro mot *auktoriteten* (den med materiell makt utrustade myndigheten, öv. anm.), därför att auktoriteten praktiskt taget är det lilla fåtalets våld mot det stora flertalet. Men vi äro även mot auktoriteten, även om den blott sammanfaller med den demokratiska utopien, blott är majoritetens våld mot minoriteten.

Socialdemokraterna äro anhängare av diktatur eller parlamentarism.

Diktaturen, även om den kallar sig proletariatets diktatur, är ett partis absoluta regering, eller snarare en regering av cheferna för ett parti, som påtvingar alla andra sitt speciella program. Den utger sig alltid för en provisorisk makt, men som alla myndigheter tenderar den att befästa sig och utbreda sitt välde, och slutar med att antingen framkalla en revolt eller att återinföra en regim av förtryck.

Vi anarkister kunna icke vara annat än motståndare till vilken diktatur det vara månde. Socialdemokraterna, som preparera sinnenena till underkastelse under diktaturen, borde åtminstone försäkra sig om, att makten tillföll de diktatorer, som de önska, ty då folket är berett att lyda, är det alltid fara för att det underkastar sig de *mest habila,* det vill säga de sämsta.

* *

Återstår parlamentarismen, demokratien.

Vi kunna icke här, i en kort artikel, återupprepa vår kritik mot parlamentarismen och visa, hur den aldrig kan bli uttrycket för väljarnas vilja, förhoppningar och behov, eller hur den nödvändigt

skapar en klass av politiker med speciella intressen, som ofta stå i strid med folkets.

Förutsättande till och med det bästa, den utopiska hypotesen, att den valda kåren kan representera majoritetens vilja, kunna vi dock icke tillerkänna denna majoritet rätt att påtvinga minoriteten sin vilja medelst lagbestämmelser, det vill säga medelst det brutala våldet.

Förkasta vi därför all organisation, all samverkan, fördelning och tilldelning av funktioner?

Ingalunda. Vi förstå det civila livets invecklade sammansättning och tänka icke avstå från någon av civilisationens fördelar, men vi vilja att allt, även de nödvändiga inskränkningarna i friheten, skola vara resultat av fri överenskommelse. Viljan hos några får icke våldföras av andras makt men väl modereras av nödvändigheten att alla komma till förståelse med varandra, såväl som av naturlagar, som äro oavhängiga av den mänskliga viljan.

Den fria viljans idé synes förskräcka socialdemokraterna. Men är det icke alltid viljan, som är det avgörande för allt det, som är beroende av människorna? Men varför då hellre någras vilja än andras vilja? Och vad är det som skall avgöra, att den eller den viljan skall ha rätten att vara den bestämmande? Den brutala makten? Att en del lyckats att tillförsäkra sig en tillräckligt stark poliskår?

Vi tro, att man skall kunna komma överens och skapa en bättre form för samhällslivet, men endast då ingen kan påtvinga andra sin vilja genom fysisk makt; och var och en har då, driven av nödvändigheten själv såväl som under impulser från en broderlig anda, att söka förlika sina egna önskningar med de andras. En skollärare — tillåt mig detta exempel — som har rätt att slå sina elever och göra sig åtlydd med käppen, har icke längre något intellektuellt arbete att utföra för att lära sig förstå mentaliteten hos de barn, som blivit honom anförtrodda. En lärare däremot, som icke kan eller icke vill slå sina barn, försöker göra sig avhållen och lyckas.

Vi äro kommunister, men förkastar all kommunism, som påtvingas med polissablar. En sådan kommunism icke blott kränker den frihet, som är oss dyrbar, den kan heller icke åstadkomma några goda resultat till följd av en bristande vänskaplig medvärkan från massornas sida, och kan endast räkna på byråkraternas sterila och skadliga verksamhet. Till slut måste den leda till en antikommunistisk revolt, som på grund av förhållandena medför risken att sluta i en restaurering av det borgerliga våldet.

* * *

Är denna skillnad i anarkisternas och socialdemokraternas program tillräcklig för att göra dem till fiender dagen efter revolutionen, och skall den driva anarkisterna, som antagligen äro i minoritet, att förbereda en ny revolutionär resning mot socialdemokraterna?

Icke med nödvändighet.

Anarkismen kan icke, som vi så ofta betonat, förvärkligas genom makt, och vi varken kunna eller vilja påtvinga andra vår åskådning, utan att upphöra att vara anarkister. Men vi anarkister vilja leva anarkistiskt så långt, som de yttre omständigheterna och vår egen förmåga tillåter oss det.

Om socialdemokraterna tillerkänna oss frihet att propagera, att organisera, att experimentera och icke genom våld söka tvinga oss att lyda deras lagar, när vi förstå att leva utan dem — då finns det ingen anledning till våldsam konflikt.

När en gång friheten väl blivit erövrad och alla tillerkänts rätt att disponera över produktionsmedel, så räkna vi på seger för anarkismen uteslutande på grund av våra idéers överlägsenhet. Och under tiden kunna vi alla tävla, var och en med sin metod och till allas bästa.

Skulle däremot de regerande socialdemokraterna vilja med polismakt underkasta de gensträviga sitt välde, då — *blir det kamp:*

Höga arbetslöner och internationell konkurrens.

Inom industrien argumentera arbetsköparna gärna mot varje nytt lönekrav från arbetarna med en hänvisning till den internationella konkurrensen. Landets industri kan icke bära högre löner, förkunnar man, ty den skulle då bli distanserad av de länder, som arbeta med lägre löner.

Christian Cornelissen tar i Bataille upp dessa argument till granskning och skriver: "Om detta vore sant, så skulle länder med låga löner övervinna länderna med höga löner. Nationer som Ryssland, Italien, Spanien, borde kunna producera alla slags industriprodukter till priser med vilka länder som Frankrike, England, Tyskland och Förenta Staterna, som ha betydligt högre arbetslöner, icke kunde konkurrera. I verkligheten förhåller det sig icke så, och det är motsatsen som är sanning. I länder med låga arbetslöner befinner sig industriernas maskiner och hela produktionsväsendets organisation nödvändigt på ett lägre plan, och det är just de fattiga och illa utrustade länderna, som icke kunna uthärda en konkurrens. Tvärtom, ju mera lönerna stiga desto mera se sig företagarna nödsakade att ekonomisera med de andra produktionselementena; de måste reorganisera och modernisera alla sina fabrikationsprocesser, och de se då — kanhända till sin förvåning — att höga löner icke svara till höga varupris, men motsvaras av ständigt sjunkande priser."

Detta gäller naturligtvis icke för arbeten som uteslutande eller så gott som uteslutande utföres med handkraft, men det gäller så snart man kommer in i de medelstora och stora industrierna, utrustade med ett betydande och vetenskapligt organiserat maskineri. "Det är därför arbetarna inom de mindre utvecklade brancherna måste anstränga sig för att ständigt höja sina löner för att därigenom tvinga företagarna att modernisera sina företag."

Man har företagit en undersökning av Förenta Staternas textilindustri, och man har där funnit de mest olikartade utvecklingsstadium i produktionstekniskt avseende, ända från de mest efterblivna i negerbyarna i syd till de mest modernt utrustade, säger författaren. "Och gående från söder till norr har man konstaterat, att arbetarnas löner fördubblades, tredubblades och fyrdubblades, och att likväl de primitiva fabrikerna i syd icke kunde uthärda konkurrensen med fabrikerna i norr; priset på produkterna sjönk ständigt från syd till norr."

Och författaren slutar med en anmärkning om, att den produktionstekniska utvecklingen utmärker sig genom följande resultat: "Den möjliggör en sänkning av priserna för alla slags varor åtföljd av en stigning av lönerna, allt medan den lämnar företagarvinsten oberörd, ja till och med stegrar denna vinst."

Må således företagarna sörga för en rationell organisering av produktionen, så skola nog arbetarna sörga för höjning av arbetslönerna!

(Hvepsen)

Gå rätt trettionian! Du svajar ju som en riksdagsman i valtider.